

Dirk VAN DER GOTEN

Leerkracht en vrijwilliger

Danny, een trouwe bezoeker van het sociale restaurant Kamiano in Antwerpen, leed aan de ziekte van Huntington. Uiterlijk op zijn veertigste wilde hij euthanasie. In het boek *Deadline 40* vertelt Dirk VAN DER GOTEN, vrijwilliger bij de Sant'Egidiogemeenschap, over de weg die ze als vrienden samen gingen.

‘Vriendschap is van je paard durven te stappen’

Erik DE SMET

Danny's euthanasiewens gooide VAN DER GOTENS denkkaders overhoop. Uiteindelijk besliste Danny een wilsbeschikking op te stellen waarin hij de grenzen van het medische handelen bepaalde. VAN DER GOTEN was bij Danny, toen die rustig de geest gaf. Meer dan over het levenseinde gaat dit verhaal over vriendschap. „Met de zin ‘Jij bent er toch’ verwoordde Danny het preciezer dan ooit in mijn gedachten was opgekomen”, zegt Dirk VAN DER GOTEN.

–Danny werd een vriend. U had hem ook als een cliënt kunnen blijven beschouwen.

In Kamiano in Antwerpen willen we iemands gezelschap zijn, ook al komen hier honderden mensen over de vloer en kunnen we niet iedereen nabij zijn. Als Jezus in het Marcusevangelie de leerlingen roept, vraagt Hij allereerst Hem te vergezellen. Opmerkelijk is dat ook Jezus' laatste vraag aan zijn leerlingen in de Hof van Olijven luidt: „Blijf Mij nabij.” Dat was ook Danny's vraag. Lijden is vaak niet te vermijden, maar het leven wordt draaglijk als je het niet in je eentje moet gaan.

–Danny was blijkbaar geen makkelijke mens. Toch bleef u uw vriendschap trouw, ondanks zijn moeilijke karakter. Waarom?

Op een bepaald moment kun je niet meer terug. Ik had een engagement opgenomen en wilde niet meer terug. Ik had Danny beloofd bij hem te blijven, ook in zijn vraag naar euthanasie. Elk jawoord houdt goede en kwade dagen in en die beleefde ik inderdaad met Danny. Het klinkt wellicht wat hoogdravend, maar hij maakte van mij een beter mens. Hij deed een beroep op mijn zwakke kanten. Ik ben bijvoorbeeld ongeduldig van aard en door Danny's ziekte duurde het steeds een tijdje alvorens hij op een vraag kon antwoorden. Een kop koffie drinken, kon uren in beslag nemen. Een vriend is echter geen kopie van jezelf.

–Een aandoening zoals huntington, waardoor je langzaam lichamelijk aftakelt, roept bij velen weerzin op. Wat deed het u?

Aftakeling is lelijk, zeker bij huntington. Door de ziekte verlies je de controle over alles, terwijl de samenleving net gefixeerd is op controle. Gelukkig licht het mooie op als het omgeven wordt door het lelijke. Wat je meemaakt in duistere momenten over-

„Een vriend is geen kopie van jezelf”, benadrukt Dirk Van der Goten. © Frank Bahn Müller

stijgt het banale. In Danny's geval groeide de dankbaarheid en werd zijn relatie met anderen gaandeweg warmer. Dat hield me overeind.

–Centraal thema in uw boek is de deadline die Danny zichzelf stelde. Hij wilde niet ouder dan veertig worden en wenste dan euthanasie. Hoe ging u daarmee om?

„Mijn pijn kan zin hebben als hij anderen in beweging brengt”

Ik wilde mijn belofte houden, leven toevoegen daar waar de dood op loer ligt. Ik ben ook maar een mens die leeft zonder grote dingen te verrichten, met een baan, een relatie, kinderen. Maar ik denk dat het zowel voor Danny en voor mij, als voor de zorgverstrekkers, lelijk zou zijn geweest indien alles met een spuit zou zijn geëindigd. Danny kreeg enkele jaren extra. Zijn

leven is zachtjes uitgedoofd. Een machinale, snelle dood is niet natuurlijk. Ook een geboorte is niet pijnloos.

–Lijden kan ook radeloosheid veroorzaken.

Net als eenzaamheid. We zijn erop gefixeerd anderen niet tot last te zijn. Mijn pijn kan echter zin hebben als hij anderen in beweging brengt. Mijn lijden heeft dus geen zin als ik het voor mezelf houd. Toch verheerlijk ik het lijden niet. Waarom verschoof Danny uiteindelijk zijn deadline? Omdat we er beiden beter van werden.

–Heeft uw vrijwilligerswerk invloed op uw baan als leraar of op uw leven?

Mijn engagement maakte me als mens milder, minder geneigd tot vooroordelen. Danny werd er bijvoorbeeld vaak van verdacht dronken te zijn, maar ik leerde dat het zijn ziekte was die hem parten speelde. Op school ben ik echter niet de vrijwilliger van Sant'Egidio en ik koester ook niet de ambitie de vriend van mijn leerlingen te worden. Als vrijwilliger daarentegen ben ik vrij. Dan kan ik zelf beslissen of ik een

vriendschap aanga met wie komt aankloppen. Dat is steeds een avontuur. De vriendschap met Danny stelde me voor de vraag wat ik met mijn tijd wilde aanvangen. In de parabel van de barmhartige Samaritaan paste de door rovers gewond achtergelaten man niet in de agenda van de priester en de leviet. De Samaritaan maakte wel tijd.

Sommige mensen hebben geen verweer tegen de ‘rovers’ op hun weg. Ik denk bijvoorbeeld aan echtgescheidenen of verslaafden. Misschien mag ik van geluk spreken dat in mijn leven weinig rovers kwamen opdagen. Danny verhinderde me nooit mijn baan uit te oefenen of mijn kinderen op te voeden, maar vriendschap is van je paard durven te stappen. Ik zat op de trein naar Nederland toen ze belden met het nieuws dat Danny stervende was. Ik stapte in het eerste station uit en keerde terug. Ik had hem tenslotte beloofd dat ik bij hem zou blijven.

Dirk Van der Goten, *Deadline 40*, Uitgeverij Averbode, Averbode, 2013, 92 blz., 14,50 euro.